

ЁШЛАР ТАДБИРКОРЛИГИ: ИМКОНияТЛАР ВА АМАЛИЙ НАТИЖАЛАР

Косбергенова Зухра Куатбаевна

Қорақалпоғистон Республикаси Кегейли тумани

«Жалпақ жасп» маҳалласи ёшлар етакчиси

Бугунги кунда мамлакат тараққиётининг асосий драйверларидан бири – бу фаол, билимли ва ташаббускор ёшлардир. Зеро, ҳар қандай жамиятнинг келажаги унинг ёш авлоди қанчалик билимли, инновацион ёндашувларга эга ва рақобатбардош бўлишига боғлиқ. Ўзбекистонда кейинги йилларда ёшлар сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида ёшлар тадбиркорлигини ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Мамлакатда тадбиркорлик экотизимини мустаҳкамлаш, ёшларнинг ўз бизнес ғояларини амалга оширишлари учун қулай шароитлар яратиш ва уларни молиявий ҳамда ҳуқуқий қўллаб-қувватлаш сиёсати тизимли йўлга қўйилди.

Ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш нафақат иқтисодий ривожланишга, балки бандликни таъминлаш, камбағалликни қисқартириш ва инновацион ғояларни ҳаётга татбиқ этишда муҳим ўрин тутди. Шу нуқтаи назардан мазкур мақолада Ўзбекистонда ёшлар тадбиркорлигига яратилаётган имкониятлар, амалга оширилаётган ислохотлар, кичик бизнесни ривожлантиришда ёшларнинг иштироки ва эрга оширилаётган натижалар таҳлил қилинади.

1. Ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлашнинг ҳуқуқий-ташкилий асослари

Сўнгги йилларда мамлакатда ёшлар тадбиркорлигини ривожлантиришга қаратилган қатор қарор ва дастурлар қабул қилинди. Хусусан, “Yoshlar – kela jagimiz” давлат дастури доирасида минглаб ёшларга имтиёзли кредитлар ажратилмоқда. Ушбу дастур ёшларни иқтисодий фаолиятга жалб этиш, уларнинг бизнес ғояларини қўллаб-қувватлаш ва янги иш ўринларини яратишда муҳим ўрин тутди.

Шунингдек, “Ёшлар тадбиркорлик мезони” жорий қилиниб, ҳар бир ҳудудда ёшлар тадбиркорлигига масъул тузилмалар ташкил этилган. Ёшлар ишлари агентлиги, Савдо-саноат палатаси ва Давлат хизматлари марказлари ёш тадбиркорлар учун бепул маслаҳат, ўқув курслари ва ҳуқуқий ёрдам кўрсатмоқда.

2. Ёш тадбиркорларга молиявий ва ташкилий кўмаклар

Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантиришда молиявий ресурслар муҳим аҳамиятга эга. Айниқса, янги бизнесни йўлга қўяётган ёшлар учун имтиёзли

кредитлар ва грантлар катта роль ўйнайди.

Ўзбекистонда ёшлар тадбиркорлигига қуйидаги молиявий кўмак турлари йўлга қўйилган:

Имтиёзли кредитлар – 33 млн сўмдан 150 млн сўмгача бўлган бизнес кредитлари;

Грантлар – инновацион ёки ижтимоий лойиҳалар учун бериладиган мақсадли маблағлар;

Старт-ап лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш – технопарклар, бизнес-инкубаторлар ва акселерация марказлари орқали амалга оширилмоқда.

Бундан ташқари, “Ёшлар меҳнат гуруҳлари”, “Ёшлар дафтари” орқали ҳам қатор имтиёзлар, субсидиялар ва технология воситалари тақдим этилмоқда.

3. Ёшлар тадбиркорлигининг иқтисодий ва ижтимоий аҳамияти

Ёшлар тадбиркорлиги нафақат иқтисодий, балки ижтимоий ривожланиш учун ҳам муҳимдир. Фаол ёш тадбиркорлар:

янги иш ўринларини яратади;

маҳаллий маҳсулотлар турини оширади ва сифатини яхшилайдди;

инновацион ғояларни амалиётга татбиқ қилади;

экспорт салоҳиятини оширишга ҳисса қўшади.

Жаҳон тажрибасига кўра, ҳар бир ривожланган мамлакатда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг катта қисми айнан ёшлар ҳиссасига тўғри келади. Ўзбекистонда ҳам бу жараён изчил шаклланмоқда. 2020–2024 йиллар давомида ёш тадбиркорлар томонидан рўйхатдан ўтказилган кичик бизнес субъектлари сони сезиларли ортиб кузатишмоқда.

4. Амалий натижалар ва амалий мисоллар

Сўнгги йилларда қатор булутли технологиялар, IT хизматлар, қишлоқ хўжалиги, чарм маҳсулотлари, миллий ҳунармандчилик, озиқ-овқат саноати каби соҳаларда ёш тадбиркорлар амалий ютуқларга эришмоқда. Маҳаллий ҳудудларда “Ёшлар индустриал зоналари” ташкил этилиб, ёшларга ер майдонлари, бино-иншоотлар ва ускуналар ажратилмоқда.

Бу эса: ёшларнинг иқтисодий мустақиллигини таъминлаш,

тадбиркорлик маданиятини шакллантириш,

инвестиция муҳитини яхшилаш,

ҳудудларни комплекс ривожлантиришга ҳисса қўшмоқда.

5. Муаммолар ва уларнинг ечимлари

Ёшлар тадбиркорлиги ривожланишида қатор муаммолар ҳам учрайди:

бизнес режаларни тайёрлашда тажрибанинг етишмаслиги;

маркетинг ва рақобат муҳитини тўғри тушунмаслик;

молиявий саводхонлик пастлиги;

замонавий технологиялардан фойдаланиш кўникмаси камлиги.

Бу муаммоларни ҳал этиш учун:

махсус ўқув курслари ва тренинглар сонини ошириш;

IT саводхонликни кучайтириш;

ёшлар учун менторлик дастурларини кенгайтириш;

таълим муассасаларида тадбиркорлик фанини инновацион асосда ўқитиш керак.

Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш мамлакатнинг стратегик тараққиёт йўналишларидан биридир. Ёшларнинг инновацион ғоялари ва фаол иштирокини рағбатлантириш орқали иқтисодиётда янги иш ўринлари яратилади, маҳаллий маҳсулотлар тури кўпаяди, экспорт имкониятлари кенгаяди ва жамиятда фаол фуқаролик позицияси шаклланади.

Мавжуд имкониятлар ва давлат қўллаб-қувватлови билан ёшлар тадбиркорлигининг келажаги янада ёрқин ва истиқболли кўринишга эга. Шу боисдан ёшлар тадбиркорлигини тизимли ривожлантириш, таълим ва амалиётни уйғунлаштириш, бизнес муҳитини янада яхшилаш муҳим вазифа бўлиб қолмоқда.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари (2020–2024 йиллар).
2. “Ёшлар – келажагимиз” давлат дастури материаллари.
3. Ёшлар ишлари агентлиги расмий ахборотлари.
4. Савдо-саноат палатаси тадбиркорлик бўйича методик қўлланмалари.
5. Халқаро меҳнат ташкилоти (ILO)нинг ёшлар тадбиркорлигига доир ҳисоботлари.
6. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт вазирлиги маълумотлари.
7. “Кичик бизнес ва тадбиркорлик асослари” — ўқув қўлланма.
8. Интернет манбалари (илмий мақолалар, таҳлилий маълумотлар).